

VILNIAUS UNIVERSITETAS
MATEMATIKOS IR INFORMATIKOS FAKULTETAS
PROGRAMŲ SISTEMŲ KATEDRA

Stalo žaidimų programėlė

Board games application

Programų sistemų laboratorinis darbas

Atliko:	2 kurso 5 grupės studentai	
	Elena Reivytė	(parašas)
	Matas Šilinskas	(parašas)
	Kasparas Taminskas	(parašas)
	Aidas Vaikšnoras	(parašas)
	Tadas Žaliauskas	(parašas)
Darbo vadovas:	dr. Vytautas Valaitis	(parašas)

TURINYS

ĮVADAS	2
1. UŽDUOTYS	3
1.1. Svečio ir registruoto vartotojo užduotys	3
1.2. Žaidimo dalyvio ir šeimininko užduotys	4
1.3. Sistemos administravimas	5
2. PROCESŲ PJŪVIS	6
2.1. Prisijungimas	6
2.2. Pagrindinis navigacijos langas	7
2.3. Žaidimo sukūrimo langas	8
2.4. Prisijungimo prie egzistuojančio žaidimo langas	9
2.5. Draugų sąrašo langas	10
2.6. Žaidimo langas	11
3. FIZINIS PJŪVIS	12
3.1. Fiziniai mazgai tinkle, jų komunikacija	12
3.2. Artifaktų diegimas į mazgus	13
3.3. Topologinio išdėstymo tinkle pavyzdys	14
4. KŪRIMO PJŪVIS	15
4.1. Bendroji UML diagrama	15
4.2. Vartotojo komponentų diagrama	15
4.3. Detalesnė vartotojo komponentų diagrama	16
5. LOGINIS PJŪVIS	18
5.1. Klasų Diagramos	18
5.2. Objektų diagrama	20
LITERATŪROS SĄRAŠAS	22

Įvadas

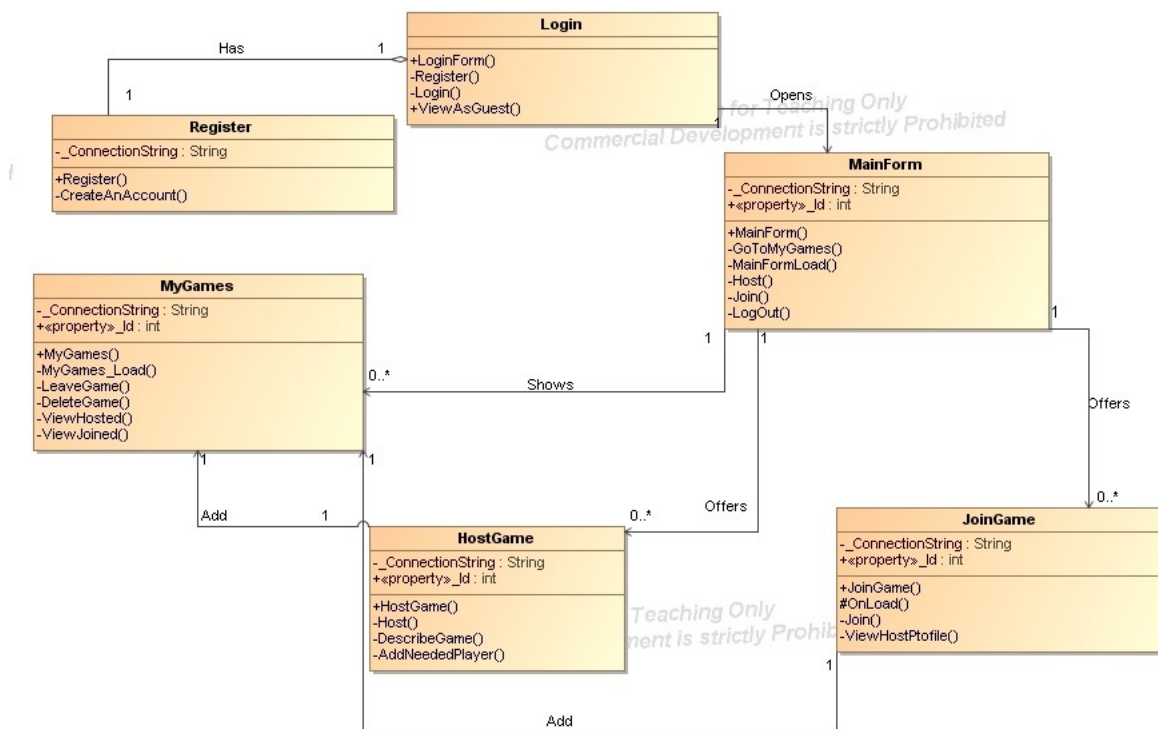
Board games - tai aplikacija sujungianti norinčius žaisti stalo žaidimus žmones su tais kuriems trūksta žaidėjų.

1. Loginis pjūvis

1.1. Klasių Diagramos

Tam, kad būtų patogiau suprasti, klasių diagrama yra padalinta į kelias dalis:

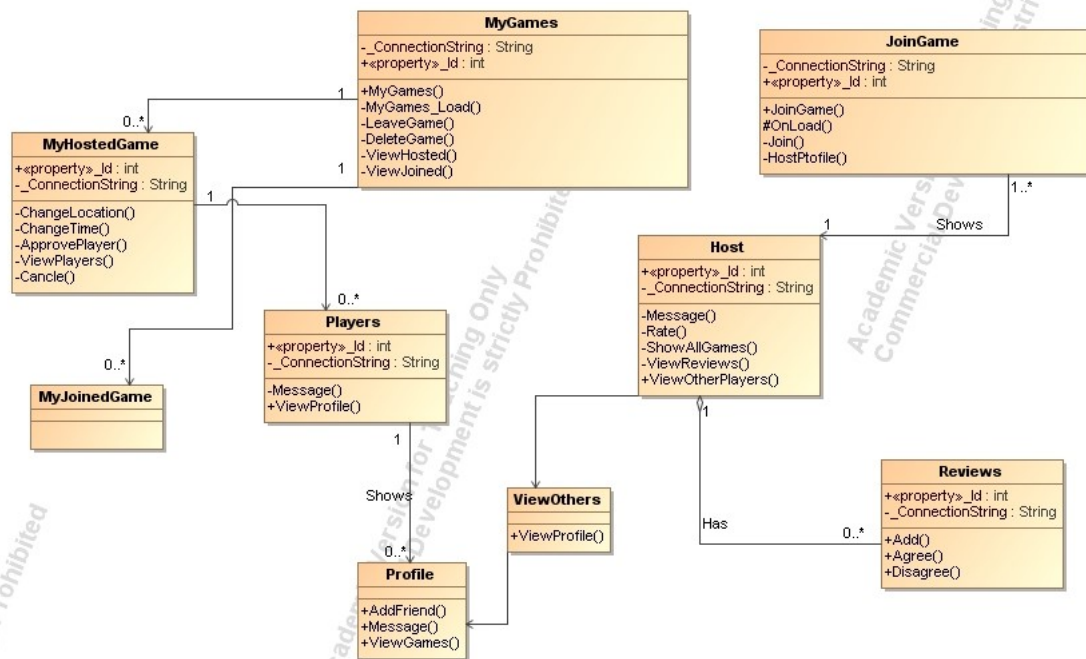
Pirmoji klasių diagramos dalis :

1 pav. Klasių diagrama: registracija ir pgr funkcijos

Klasė Login, atsakinga už vartotojo autentifikaciją, turi registracijos langą (klasę Register). Viena Login klasė gali turėti vieną registracijos klasę. Užsiregistravus, Login klasė gali atidaryti pagrindinį vartotojo puslapį (MainForm klasę), kuris gali parodyti MyGames klasę, t.y. vartotojo žaidimus, siūlo sukurti žaidimą (HostGame) arba jungtis prie jau egzistuojančio (JoinGame) žaidimo. Kiekviena MainForm klasė gali parodyti, sukurti ir prisijungti prie kiek norimai daug žaidimų. Kiekvieną kartą sukūrus ar prisijungus prie žaidimo, jis yra pridedamas prie MyGames.

Antroji klasių diagramos dalis :

2 pav. Klasių diagrama: žaidimų kūrimas ir prisijungimas

Klasė MyGames atveria vartotojo sukurtus žaidimus (klasė MyHostedGame) bei žaidimus, prie kurių jis prisijungė (MyJoinedGame). Abiejų variantų vartotojas gali turėti kiek norimai daug. Kiekvienas sukurtas žaidimas gali atverti prisijungusių kitų žaidėjų sąrašą ir iš jo yra pasiekiamas kiekvieno žaidėjo profilis (klasė Profile). Jei vartotojas pasirinko prisijungti prie žaidimo, už tai yra atsakinga JoinGame klasė, kurios vieną ar daugiau elementų (žaidimų) sukūrė konkretus kūrėjas (klasė Host). Host turi klasę Reviews, nes kiekvienas kūrėjas gali turėti atsiliepimų. Prisijungus prie žaidimo, klasė ViewOthers užtikrina galimybę peržvelgti kitų prisijungusių žaidėjų sąrašą ir jų profilius (Profile).

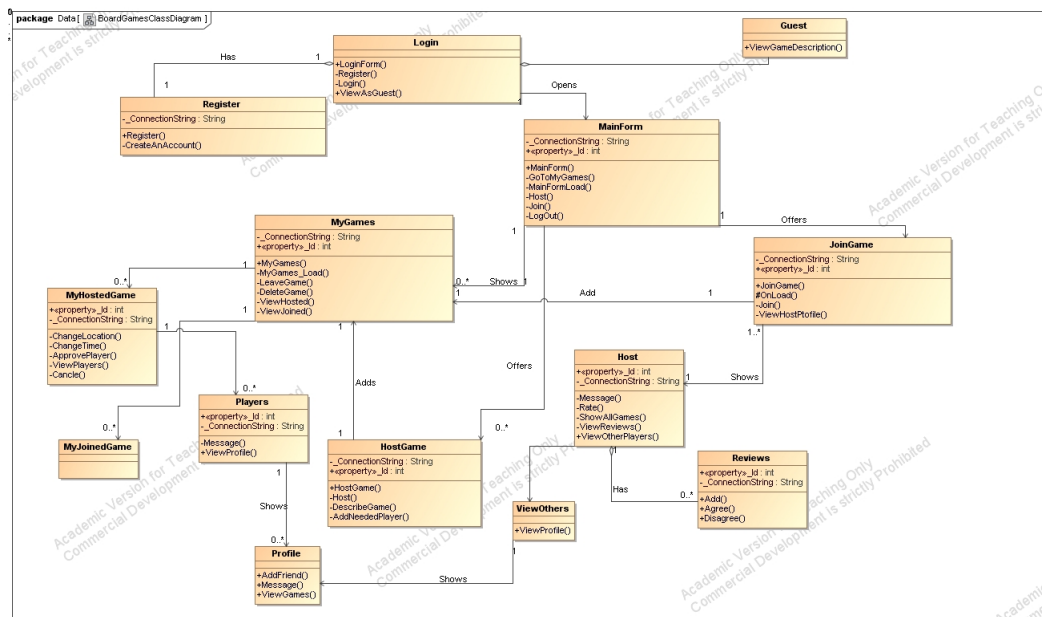
Trečioji klasių diagramos dalis :

3 pav. Klasių diagrama: Svečias

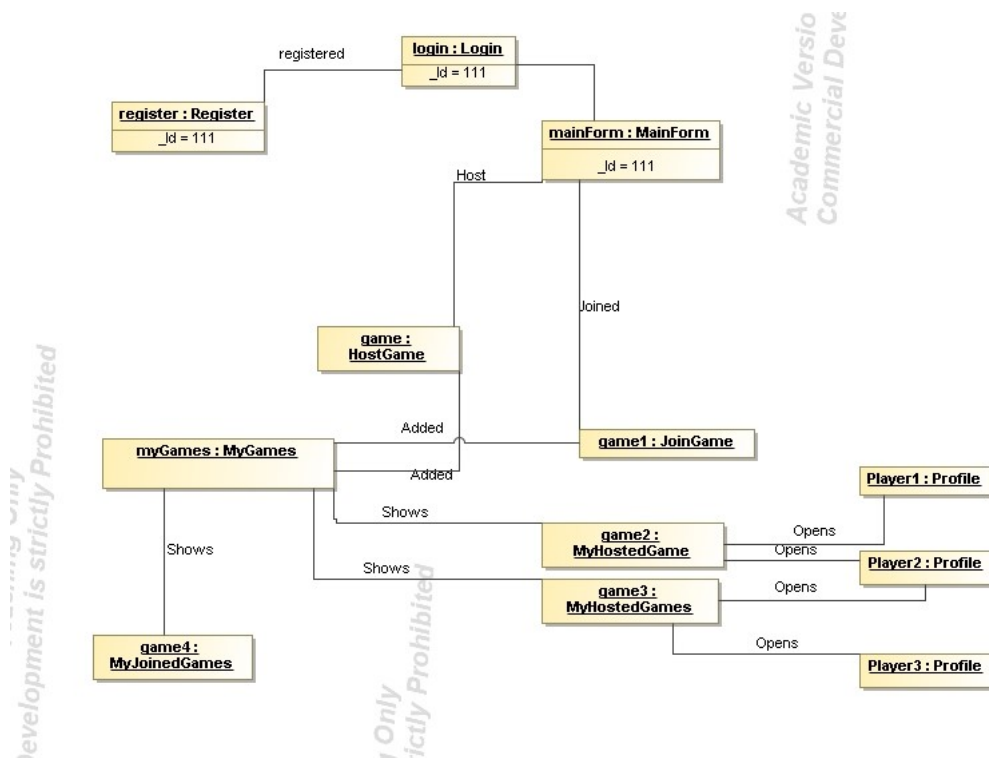
Jei vartotojas nėra prisiregistravęs (Guest), Login forma gali nuvesti jį prie sukurtų žaidimų sąrašo.

Pilna klasių diagrama :

4 pav. Visa klasių diagrama

1.2. Objektų diagrama

5 pav. Objektų diagrama

Užsiregistravęs vartotojas yra autentifikuojamas ir nusiunčiamas į savo pagrindinį puslapį mainForm. Jis buvo sukūręs žaidimą game ir prisijungęs prie žaidimo game1, kurie abu buvo pridėti prie jo asmeninių žaidimų sarašo myGames. Jame jau yra žaidimai game2 ir game3 (kuriuos jis

sukūrē pats) bei game4, prie kurio buvo prisijungęs. Kitas vartotojas player1 buvo prisijungęs prie žaidimo game2, player2 - prie game2 ir game3, o player3 - prie game3.

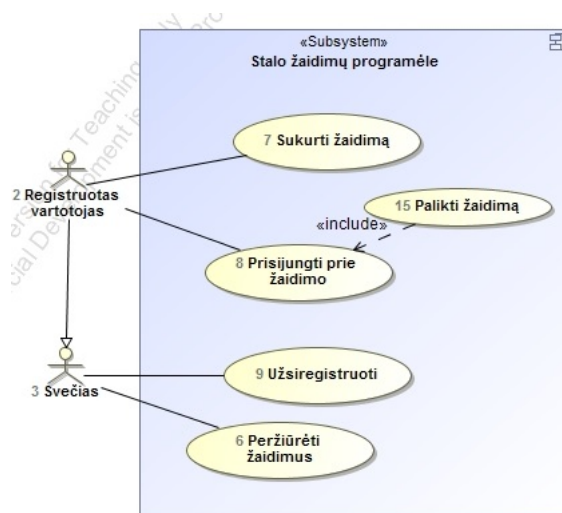
2. Užduotys

Pagrindinės sistemos užduotys ir su jomis susiję agentai

- Agentai:
  - **Svečias.** Neprisijungęs programėlės naudotojas.
  - **Registruotas vartotojas.** Žmogus, sėkmingai atlikęs registraciją ir prisijungęs prie programėlės, galintis dalyvauti jos veikloje.
  - **Žaidimo dalyvis.** Registruotas vartotojas, nusprendęs prisijungti prie vieno iš sistemos siūlomų žaidimų.
  - **Žaidimo šeimininkas.** Registruotas vartotojas, pridėjęs žaidimą sistemoje.
  - **Administratorius.** Žmogus, atsakingas už tinkamą sistemos darbo palaikymą.

Pagrindinės užduotys

2.1. Svečio ir registruoto vartotojo užduotys

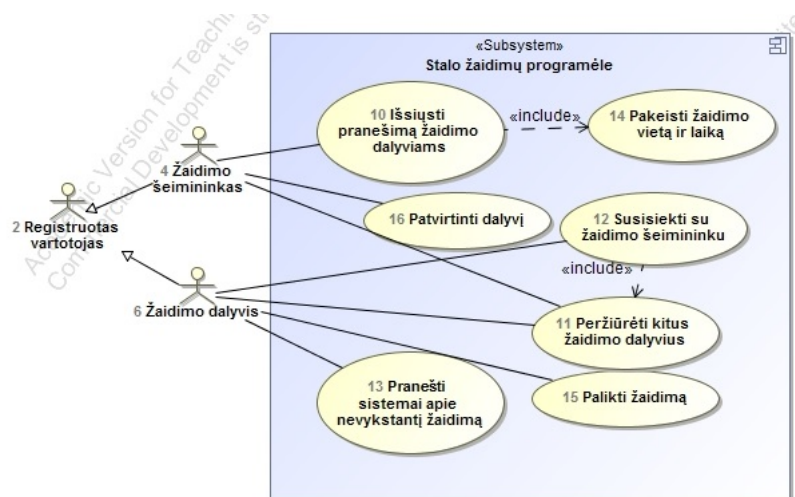

6 pav. Svečio ir registruoto vartotojo užduotys

Kol vartotojas nėra užsiregistravęs sistemoje, jam suteikiamos tik svečio teisės, kurios leidžia tik peržiūrėti sukurtus žaidimus. Norėdamas įgyti daugiau privilegijų, vartotojas privalo užsiregistruoti. Registruotas vartotojas jau gali dalyvauti programėlės veikloje: sukurti naują žaidimą ir apie jį paskelbti, arba prisijungti prie jau esamo.

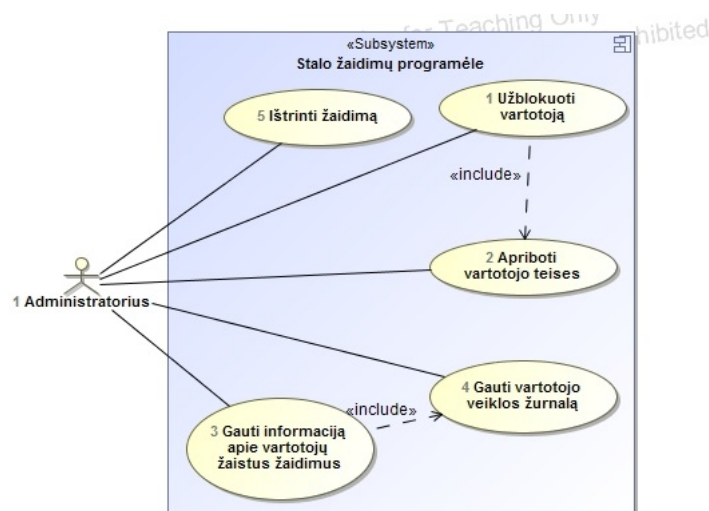
2.2. Žaidimo dalyvio ir šeimininko užduotys

7 pav. Žaidimo dalyvio ir šeimininko užduotys

Registruotas vartotojas gali atlikti du vaidmenis: arba būti sukurtas žaidimo šeimininku, arba paprasčiausiu dalyviu. Žaidimo dalyviui leidžiama pranešti sistemos administratoriui apie nevykstantį žaidimą, tuo atveju, jeigu žaidėjas nuvyko į sutartą žaidimo vietą reikiamu laiku ir jam nepavyko surasti kitų užsiregistravusių dalyvių. Jeigu bent vienas žaidėjas (išskyrus šeimininką) nesutinka su tokia informacija, pranešimas laikomas melagingu. Priešingu atveju, sulaukus administratoriaus pritarimo, žaidimas išimamas iš aktyvių žaidimų sąrašo norint užkirsti tolimesnį galimą dalyvių pritraukimą. Tai pat, šeimininkui patvirtinus žaidėją, jis įgauna teisę peržiūrėti kitų, jau pareiškusių norą dalyvauti žaidėjų profilius ir su jais susipažinti naudojantis programėlės asmeninių žinučių sistema. Norėdamas pasiteirauti dėl žaidimo detalių arba visais kitais iškilusiais klausimais, jis taip pat gali tiesiogiai kreiptis į žaidimo šeimininką. Na o šeimininkas gali informuoti žaidėjus apie nenumatytai pasikeitusią žaidimo vietą ar laiką, susisiekti su jais ir iš anksto trumpai supažindinti su žaidimo taisyklėmis ir pnš. Jeigu žaidimo dalyviui nepatinka kitų dalyvių kompanija ar bet kokios kitos žaidimo detalės, jis gali bet kada palikti žaidimą, o žaidimo šeimininkas apie tai yra informuojamas.

2.3. Sistemos administravimas

8 pav. Sistemos administravimas

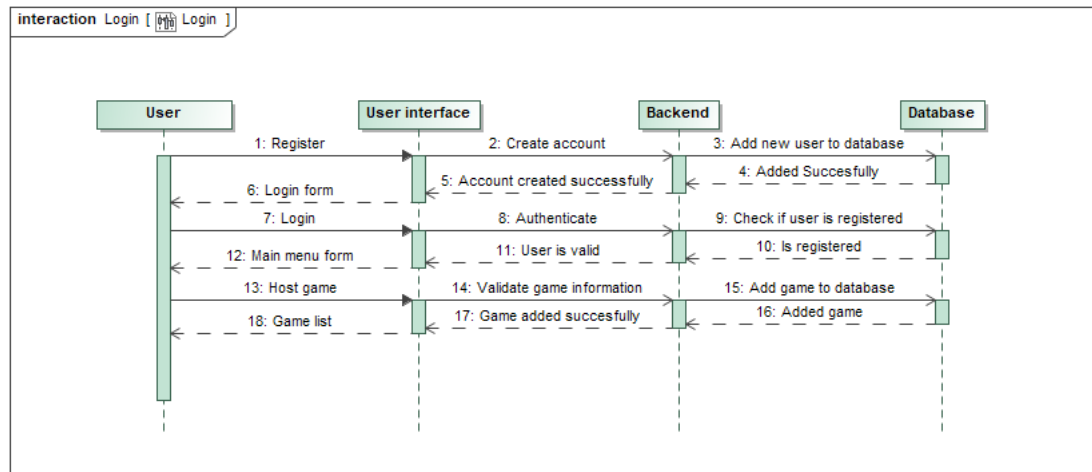
Administratorius prižiūri programėlės pateikiamos informacijos patikimumą. Jis turi teisę ištrinti registruoto vartotojo sukurtą žaidimą siekdamas apsaugoti dar vėliau prie žaidimo galimai prisijungusiančius dalyvius tuo atveju, jei vartotojo pateikti duomenys nėra tikslūs ar apie žaidimą jau buvo gautas įspėjamas pranešimas iš kitų sąžiningų vartotojų. Jeigu vartotojas nesiliauja kurti fiktyvių žaidimų, jam gali būti taikomos nuobaudos: laikinai (pvz. parai) apribojimas organizuoti bet kokius žaidimus. Jei tai kartojasi, administratorius gali apsvarstyti pasiūlymą užblokuoti vartotojo paskyrą arba įtraukti jo IP adresą į nepageidaujamų sąrašą. Kaip pagalbinę priemonę vartotojų veiksmams sekti administratorius gali naudoti vartotojų veiklos žurnalą, kuriame būtų pateikiami chronologiškai surikiuoti vartotojų veiksmai, gauti nurodžius dominantį periodą. Veiklos žurnalą būtų galima filtruoti pagal konkretų vartotoją, taip susiaurinant paiešką.

3. Procesų pjūvis

Aplikacijoje yra vartotojo sąsajos, duomenų apdorojimo ir duomenų bazės procesai. Vartotojas tiesiogiai bendraudamas su vartotojo sąsaja, siunčia asinchronines žinutes duomenų apdorojimo procesui, kuris savo ruožtu bendrauja su duomenų baze.

3.1. Prisijungimas

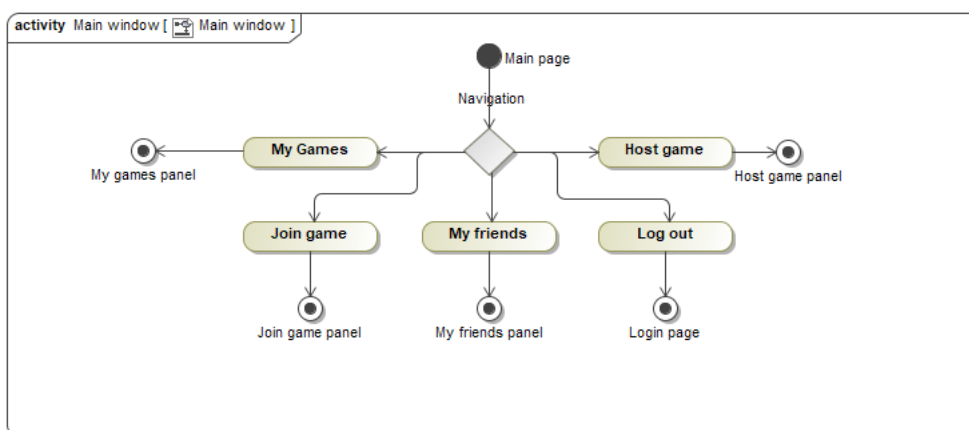
Prisijungimo procesų sekos diagrama :

9 pav. Prisijungimo procesų sekų diagrama

Visų pirma vartotojas privalo užsiregistruoti. Vartotojo sąsaja nusiunčia JSON žinutę su gautais loginiam procesui, kuris patikrina ar duomenys yra tinkami ir prideda vartotoją į duomenų bazę. Užsiregistravęs vartotojas turi prisijungti, procedūra ganėtinai panaši - vartotojo sąsajoje gauti duomenys patikrinami ir jei jie yra validūs, patikrinama ar slaptažodis sutampa su esančiu duomenų bazėje. Autentifikuotas vartotojas yra prijungiamas prie programėlės. Jei slaptažodis netinka arba vartotojas nerastas duomenų bazėje, leidžiama patikslinti prisijungimo laukus ir prisijungimo procesas kartojamas dar kartą.

3.2. Pagrindinis navigacijos langas

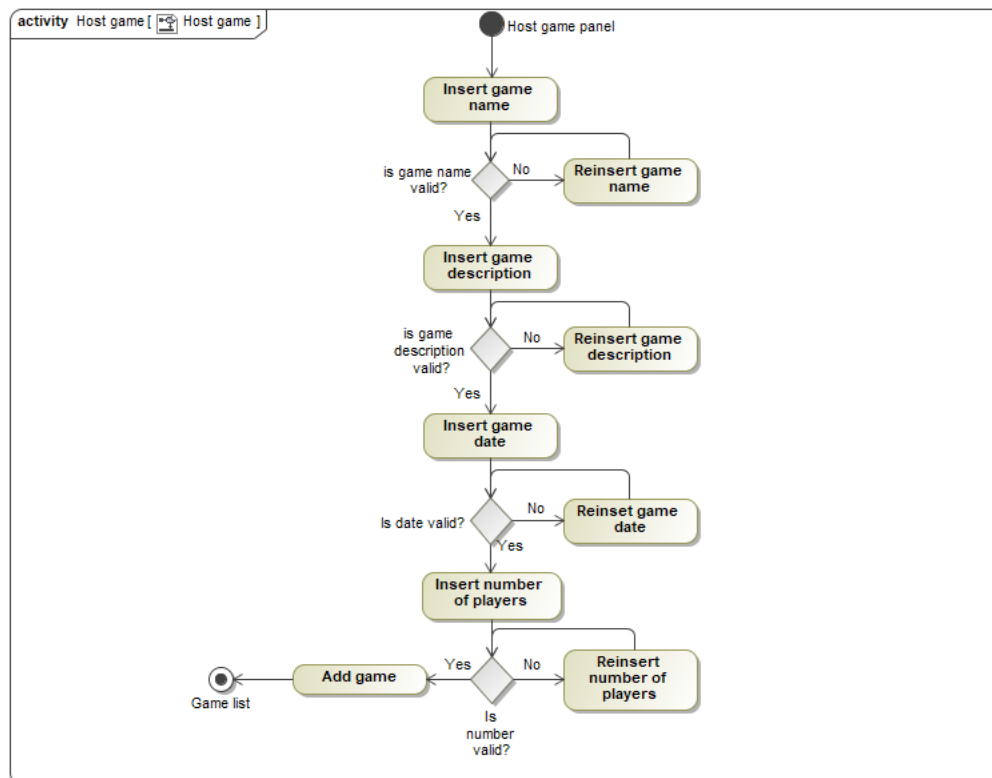
10 pav. Pagrindinio navigacijos lango veiklos diagrama

Pagrindiniame navigacijos lange vartotojas paspaudęs atitinkamus mygtukus gali:

- Atidaryti žaidimo sukūrimo langą.
- Atidaryti prisijungimo prie žaidimo langą.
- Atidaryti draugų sąrašo langą.
- Atidaryti mano žaidimų langą
- Atsijungi

3.3. Žaidimo sukūrimo langas

Žaidimo sukūrimo veiklos diagrama :

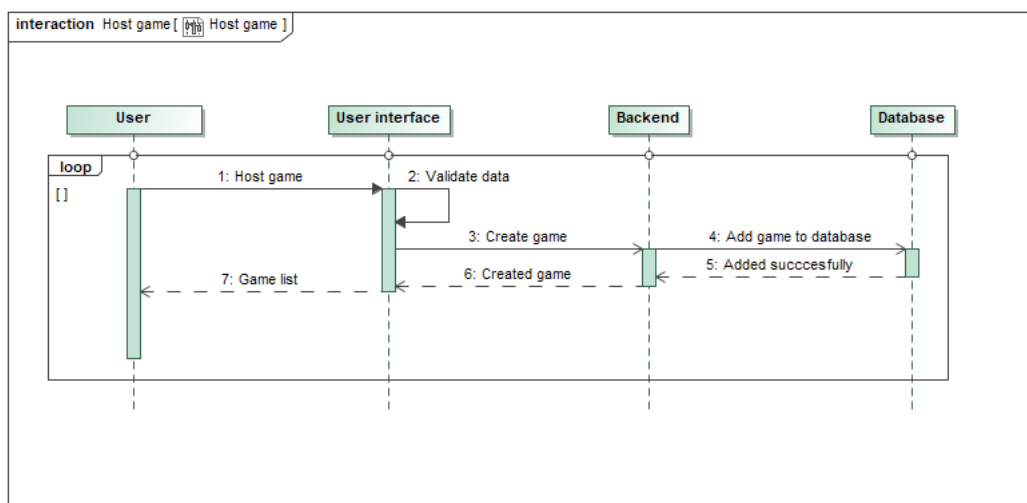
11 pav. Žaidimo sukūrimo veiklos diagrama

Žaidimo sukūrimo lange vartotojas turi įvesti :

- Žaidimo pavadinimą.
- Žaidimo aprašymą.
- Žaidimo datą.
- Žaidėjų skaičių

Įvedimo metu tikrinama ar duomenys įvesti leistinu formatu. Jei formatas netinkamas, vartotojas turi pataisyti atitinkamus duomenų laukus. Tinkamai užpildžius laukus, leidžiama pridėti žaidimą.

Žaidimo sukūrimo procesų sekų diagrama :

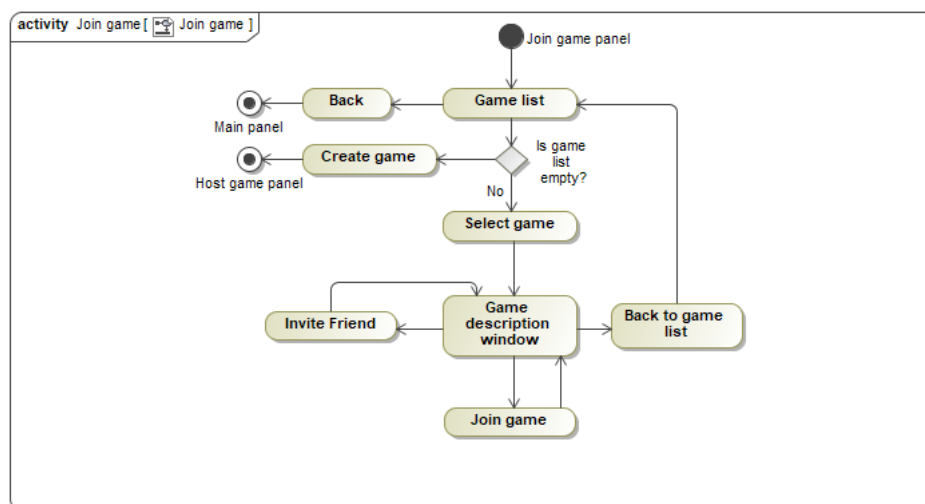

12 pav. Žaidimo sukūrimo procesų sekų diagrama

Vartotojas norėdamas sukurti žaidimą įveda žaidimo duomenis. Įvedimo metu tikrinama ar duomenys įvesti leistinu formatu. Jei duomenys tinkami, tada jie JSON formatu išsiunčiami loginiam procesui, kuris sukuria žaidimą ir įrašo į duomenų bazę.

3.4. Prisijungimo prie egzistuojančio žaidimo langas

Prisijungimo prie egzistuojančio žaidimo veiklos diagrama :

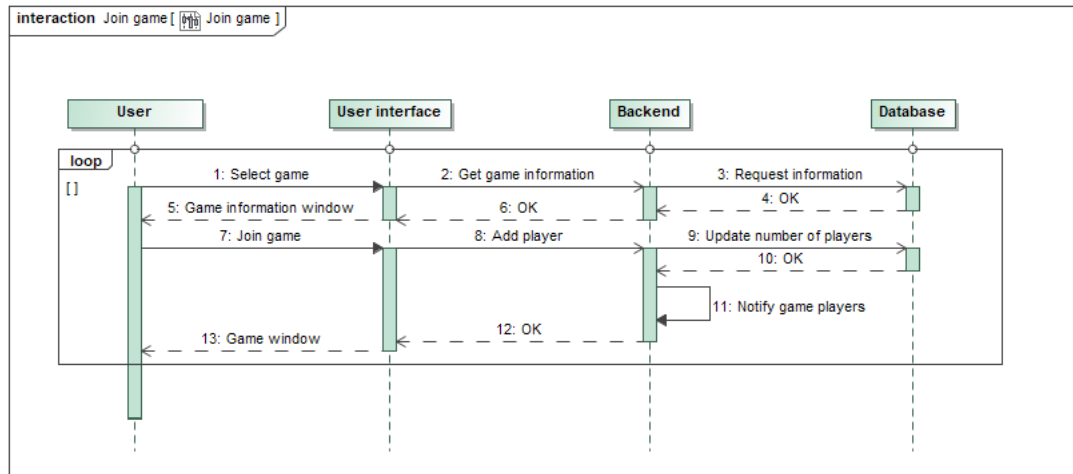

13 pav. Prisijungimo prie egzistuojančio žaidimo veiklos diagrama

Iš pradžių vartotojui atidaromas egzistuojančių žaidimų sąrašas. Čia vartotojas gali grįžti pagrindinį navigacijos langą arba tęsti žaidimo pasirinkimą. Jei nėra žaidimų prie kurių būtų galima prisijungti, vartotojui pasiūloma sukurti naują žaidimą. Vartotojui sutikus jis nukreipiamas į žaidimo sukūrimo langą. Jei žaidimų sąrašas nėra tučias, tai vartotojas gali pasirinkti žaidimą prie kurio norėtų prisijungti. Pasirinkus atidaromas pasirinkto žaidimo aprašymo langas. Čia vartotojas

gali pakviesti draugus kartu žaisti pasirinktą žaidimą, pats prisijungti prie žaidimo arba grįžti atgal į žaidimų sąrašą ir pasirinkti kitą žaidimą.

Prisijungimo prie egzistuojančio žaidimo sekų diagrama :

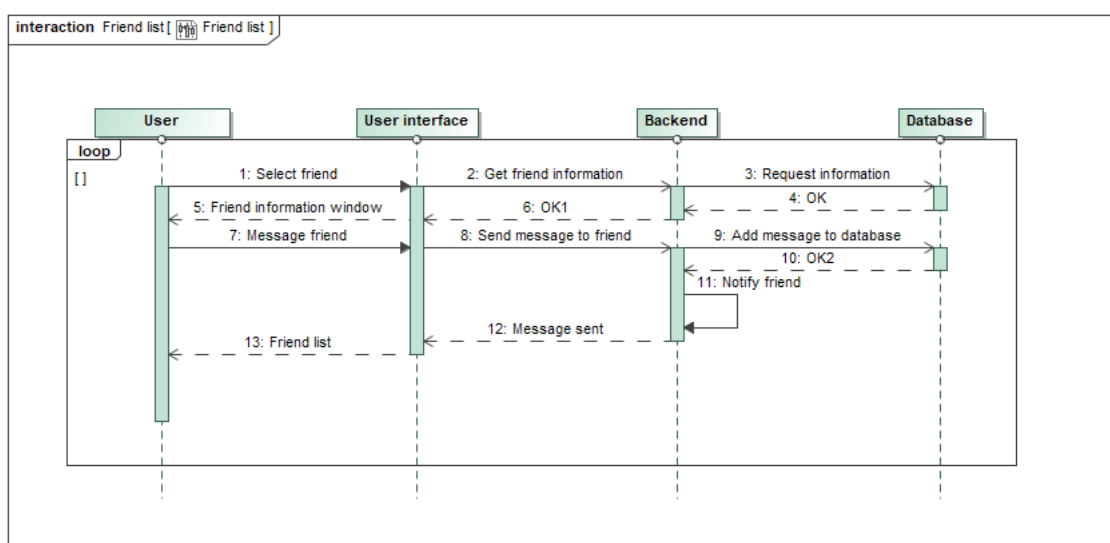

14 pav. Prisijungimo prie egzistuojančio žaidimo procesų sekų diagrama

Žaidėjui pasirinkus žaidimą iš sąrašo, atidaromas žaidimo informacijos langas. Informaciją apie žaidimą suteikia logikos procesas, kuris nusiuntęs užklausa į duomenų bazę, gauna papildomą informaciją apie pasirinktą žaidimą. Vartotojui nusprendus prisijungti prie žaidimo, nusiunčiama žinutė atnaujinti prisijungusių žaidėjų skaičių duomenų bazėje, taip pat visiems tame žaidime užsiregistravusiems žaidėjams išsiunčiamas pranešimas apie naują prisijungusį žaidėją.

3.5. Draugų sąrašo langas

Draugų sąrašo lango sekų diagrama :

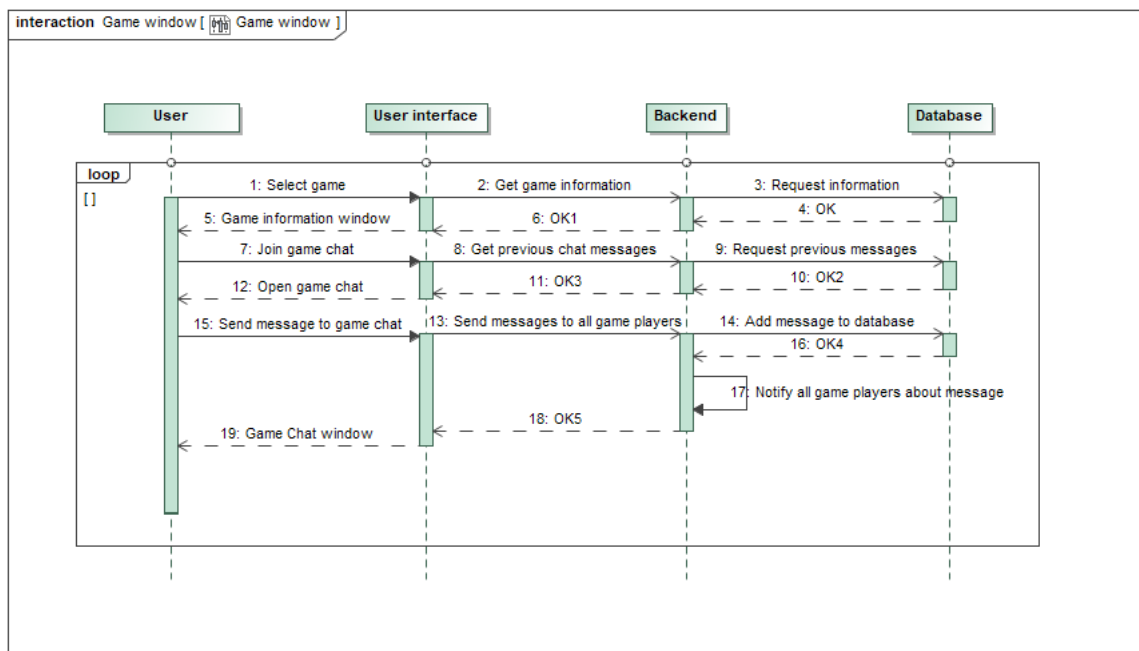

15 pav. Draugų sąrašo lango sekų diagrama

Vartotojui pasirinkus draugą iš draugų sąrašo, paprašoma loginio proceso gauti daugiau duomenų apie draugą iš duomenų bazės. Tuomet atidaromas langas su daugiau duomenų apie draugą. Paspaudus siųsti žinutę logikos procesas išsaugo žinutę duomenų bazėje ir praneša draugui apie gautą žinutę.

3.6. Žaidimo langas

Žaidimo lango sekų diagrama :

16 pav. Žaidimo lango sekų diagrama

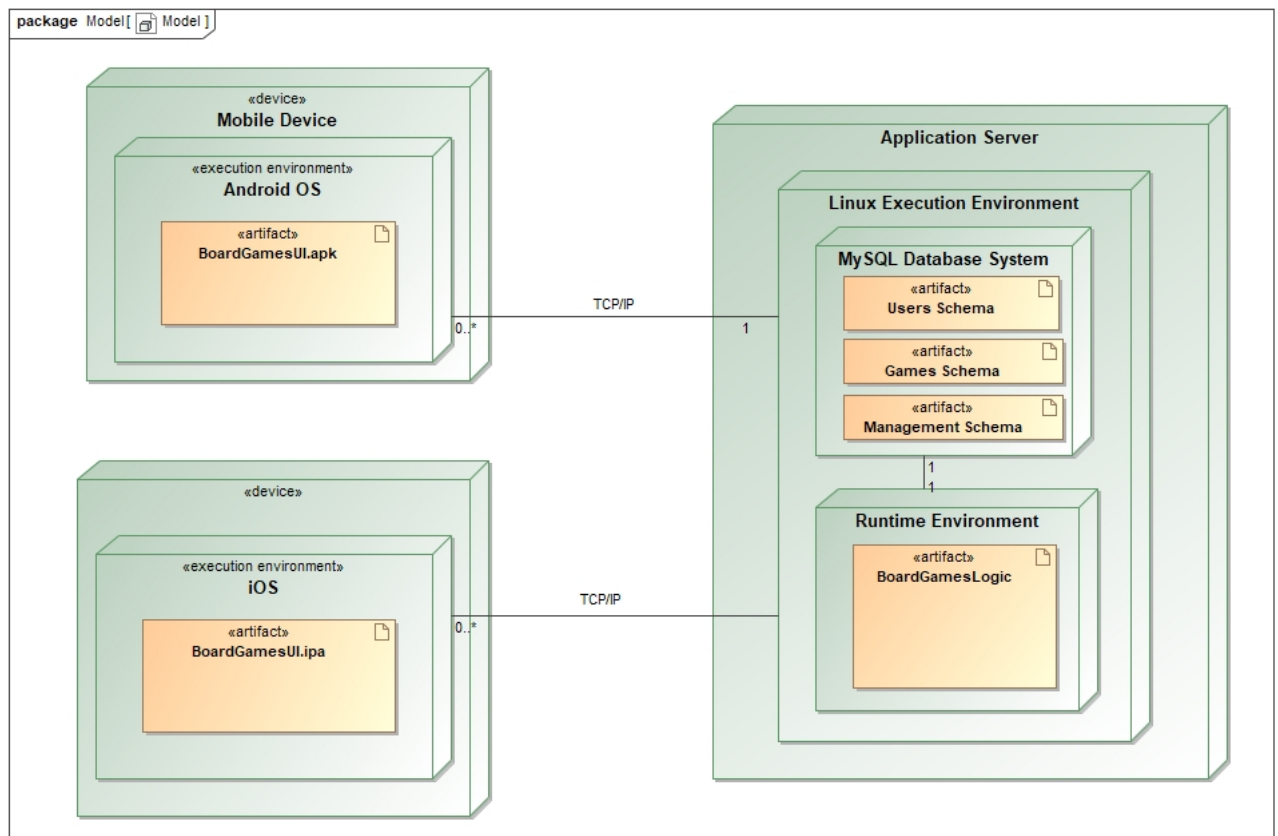
Vartotojui pasirinkus žaidimą iš žaidimų sąrašo, paprašoma loginio proceso gauti daugiau duomenų apie žaidimą iš duomenų bazės. Tuomet atidaromas langas su daugiau duomenų apie žaidimą. Paspaudus siųsti žinutę logikos procesas paprašo žaidimo susirašinėjimo istorijos iš duomenų bazės. Tada atidaromas pokalbių langas, kur vartotojas gali išsiųsti žinutę visiems prie žaidimo prisijungusiems žaidėjams. Paspaudus siųsti žinutę logikos procesas išsaugo žinutę duomenų bazėje ir praneša žaidėjams apie gautą žinutę.

4. Fizinis pjūvis

Šioje dalyje pateikta informacija apie sistemos fizinius mazgus, juose įdiegtas vykdomasis aplinkas, reikalingas vykdyti programos komponentų darbą, taip pat apie komunikaciją tarp mazgų ir juose įdiegtus artifaktus, kurie saugo programinį kodą.

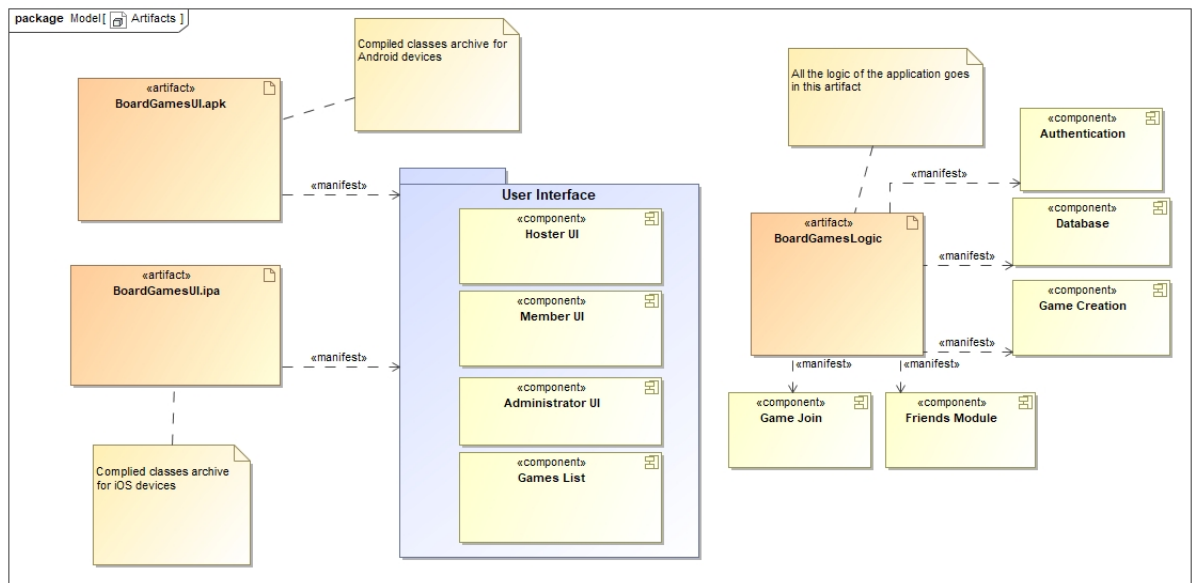
4.1. Fiziniai mazgai tinkle, jų komunikacija

17 pav. Fizinių sistemos mazgų išdėstymo tinkle diagrama

Mobilioji aplikacija dėl savo paprasto loginio pobūdžio nereikalauja kompleksiškos tinklo architektūros su daugybe fizinių komponentų. Išdėstymo diagramoje pateiktas kliento mazgas – mobilusis įrenginys – kuriame veikia Android OS arba iOS. Šiose operacinių sistemų aplinkose diegiamas mobiliosios aplikacijos artifaktas (.apk – Android atveju, .ipa – iOS atveju), kurį sudaro visos sukompiliuotos projekto vartotojo sąsajos klasės, resursai, taip pat ir nesukompiliuoti resursai. Kitas mazgas – nutolęs aplikacijos serveris, su kuriuo TCP/IP protokolu komunikuoja kliento mobilusis įrenginys. Šiame nutolusiame fiziniame serveryje veikia stabili Linux OS aplinkos distribucija, užtikrinanti duombazės pasiekiamumą ir darbo nepertraukiamumą. Šioje OS instaliuota MySQL duomenų bazių valdymo sistema, kurioje sukurtos trys lentelių schemas: Users (informacija, susijusi su aplikacijos naudotojais), Games (informacija, susijusi su žaidimais, jų sesijomis), Management (aplikacijos valdymo, statistinių duomenų schema). Taip pat šioje Linux aplinkoje veikia programėlės loginio kodo vykdomoji aplinka, kurioje įdiegtas loginis artifaktas, atsakingas už visą programėlės logiką.

4.2. Artifaktų diegimas į mazgus

18 pav. Artifaktų sandara ir diegimas į mazgus

Sistemą sudaro du pagrindiniai artifaktai - įdiegtas vartotojo sąsajos paketas, išdėstomas kliento mobiliajame įrenginyje, ir logikos paketas, įdiegtas nutolusio aplikacijos serverio kodo vykdomojoje aplinkoje.

Mobiliajame įrenginyje įdiegto artifakto turinys:

- Žaidimo šeimininko vartotojo sąsajos komponentas
- Paprasto programėlės naudotojo vartotojo sąsajos komponentas.
- Administratoriaus vartotojo sąsajos komponentas
- Esamų žaidimų sąrašas ir informacija apie juos

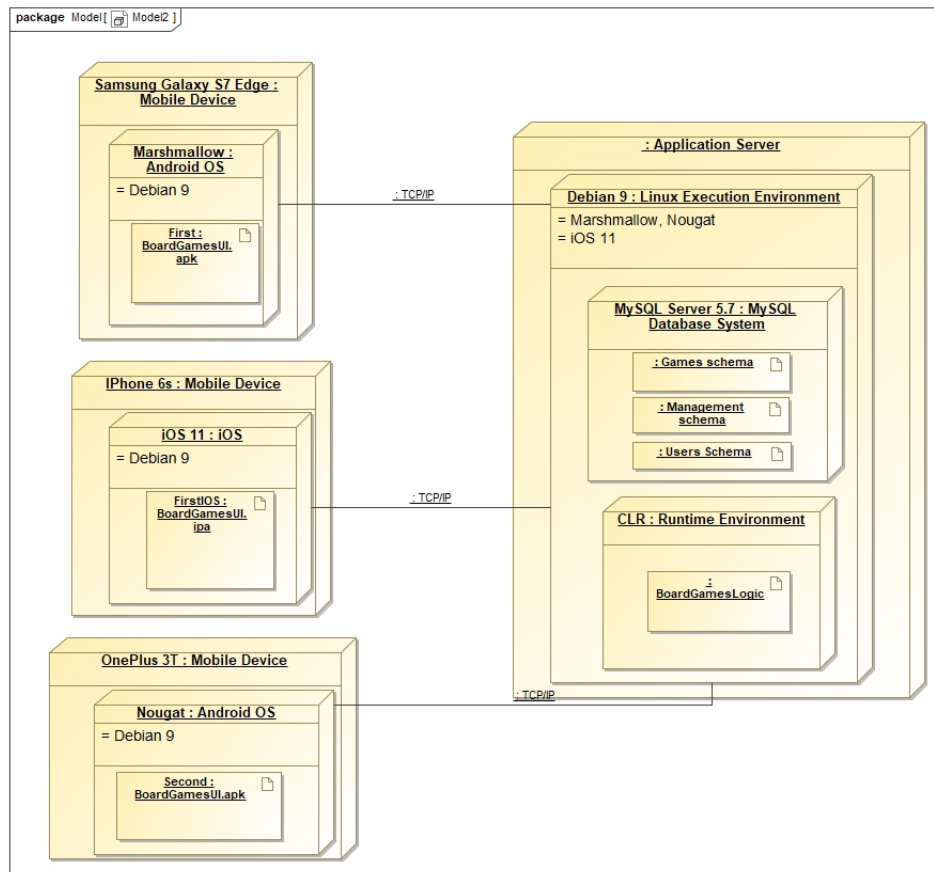
Nutolusiame serveryje įdiegto artifakto turinys:

- Autentifikacijos komponentas - visa logika, susijusi su prisijungimu, registracija
- Duombazės komponentas - logika, kurioje apibrėžta komunikacija su DBVS
- Žaidimo sukūrimo logika - validacija, patvirtinimas, sistemos informavimas
- Prisijungimo prie žaidimo logika - validacija, žaidimo šeimininko, kitų žaidėjų informavimas
- Draugų modulio komponentas - visa logika, apibrėžianti galimą tarpusavio komunikaciją tarp programėlės naudotojų

Taip pat nutolusiame serveryje veikiančios Duomenų bazės valdymo sistemos aplinkoje įdiegti šie artifaktai, apibrėžiantys loginį duomenų bazės lentelių išskaidymą:

- Naudotojų lentelių schema
- Žaidimų lentelių schema
- Valdymo, priežiūros lentelių schema

4.3. Topologinio išdėstymo tinkle pavyzdys

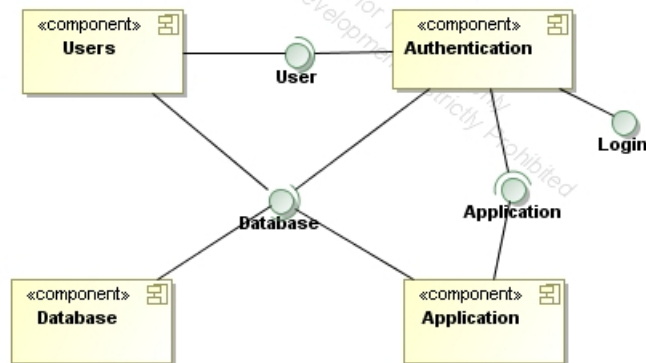
19 pav. Fizinio išdėstymo tinkle pavyzdys, komunikacija

Diagramoje pavaizduotas galimas realaus sistemos vaizdo atvejis, kuris atitinka anksčiau aprašytą mazgų komunikacijos ir artifaktų diegimo logiką. Pavyzdyje pateikti trys klientiniai įrenginiai (2 Android, 1 iOS), kurie TCP/IP protokolo pagalba komunikuoja su konkrečiu Linux Debian 9.0 distribucijos serveriu, kuriame įdiegtas MySQL 5.7 versijos serveris, apdorojantis programėlės SQL užklausas ir Common Language Runtime vykdomoji aplinka, apdorojanti loginę programinę kodą, jį paverčianti mašininu, kurį vėliau įvykdo fizinis mazgas.

5. Kūrimo pjūvis

Komponentų dekompozicija įgyvendinta taip: nuo bendresnių komponentų pereinama iki detalesnių.

5.1. Bendroji UML diagrama

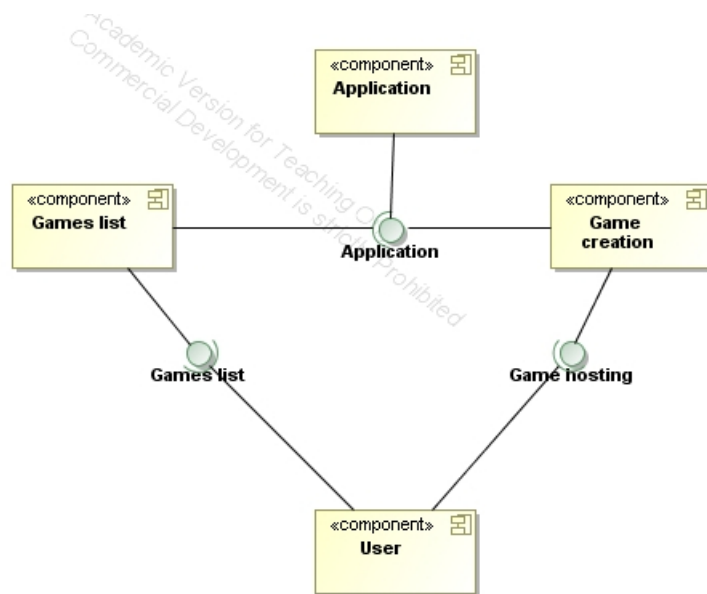

20 pav. Bendroji UML diagrama

Vartotojui įsijungus stalo žaidimų aplikaciją, jis prie jos turi prisijungti, kad būtų patvirtinta jo tapatybė. Tai atliekama prisijungimo sąsajoje, kurią suteikia autentifikacijos komponentas. Patikrinus duomenis duomenų sistemoje, kurioje saugoma informacija apie vartotoją bei jo įvertinimą, gautą iš kitų žaidėjų, ir sėkmingai autentifikavus vartotoją, jam leidžiama naudotis stalo žaidimų aplikacijos ir naudotojo komponentų teikiamomis funkcijomis. Naudotojo komponento teikiama sąsaja leidžia pateikti informaciją apie save kitiems, o aplikacijos komponento sąsaja suteikia galimybę kurti žaidimus, prisijungti prie jų, vertinti vartotojus, pateikti informaciją apie esančius žaidimus pačiam vartotojui ar pačio kuriamus kitiems vartotojams.

5.2. Vartotojo komponentų diagrama

Aukščiau pateikta UML diagrama, kurioje vaizduojami bendri komponentai. Atskirus sistemos komponentus patogiau vaizduoti atskirai, todėl tam sukurtos papildomos diagramos.

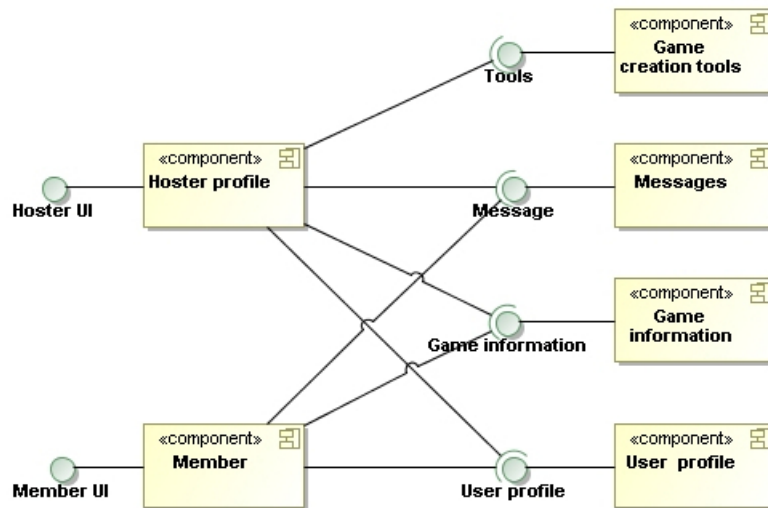

21 pav. Vartotojo komponentų diagrama

Vartotojui pateikiama atitinkama sąsaja priklausomai nuo to, ar vartotojas pasirinko būti žaidimo kūrėju, ar prisijungti prie žaidimo. Jei vartotojas pasirinko prisijungti prie esamo žaidimo, tai jam yra pateikiama žaidimų sąrašo sąsaja, pateikianti sąrašą žaidimų, kuriuose trūksta narių. Jei vartotojas nusprendė pats kurti žaidimą, tada jis nukeliamas į žaidimo kūrimo langą ir įgauna papildomų funkcijų. Tai suteikia žaidimo kūrimo komponentas ir jo suteikiama žaidimo organizavimo sąsaja. Pasirinkimą būti žaidimo kūrėju ar paprastu nariu bet kada galima pakeisti.

5.3. Detalesnė vartotojo komponentų diagrama

Kadangi vartotojai gali arba prisijungti prie žaidimų, arba būti jų kūrėjais, jiems reikalingi atitinkami komponentai. Kad geriau matytųsi, kokie iš jų priklauso kiekvienam tipui, sukurta atskira UML diagrama.

22 pav. Detalesnė vartotojo komponentų diagrama

Tiek paprasti nariai, tiek kūrėjai gali naudotis vartotojo profilio, žaidimo informacijos ir žinučių komponentais, kurie suteikia atitinkamas sąsajas. Vartotojo profilio komponentas leidžia parodyti informaciją apie žaidimuose esančius narius bei jų įvertinimą ir patikimumą. Žaidimo informacijos komponente trumpai nupasakojama apie žaidimą bei pateikiamas jo pavadinimas. Žinučių komponentas suteikia galimybę susisiekti su kiekvienu žaidimo nariu atskirai ir bendrauti bendrame grupės pokalbyje. Kūrėjas taip pat gali naudotis žaidimo kūrimo įrankių komponentu. Jam suteikiamos galimybės pateikti ir keisti žaidimo informaciją, priimti, pakviesti bei išmesti žaidimo narius.

Literatūros sąrašas

- Doc. dr. K. Petrausko Programų Sistemų Inžinerijos kurso konspektai
- UML dokumentacija https://www.tutorialspoint.com/uml/uml_2_overview.htm